

MAAILMA TEINE POOL

„Lohe ja Betti vaatasid üle õhupallikorvi ääre, kuidas nende reisisaatja, käed allaandmise märgiks üles tõstetud, keset vibude, noolte ja odadega varustatud pärismaalasi seisis ning ring tema ümber aina koomale tõmbus. Viimaks ei paistnud ta sealt enam sugugi välja.” Nii algab kuuenda klassi kirjandusõpik „Ilmast ilma”. Betti ja Lohe viienda klassi õpikus alguse saanud seiklused läbi raamatumaailma jätkuvad ka sel aastal. Laste õhupall maandub Lindpriide maal, kus vahvad seiklejad kohtuvad maailma kõige ägedamate lindpriidega: seal on Peeter Paan ja tema lendavad poisid, Soome maanteede hirm Rööbelid, Arabella, mereröövli tütar, ja röövlitütar Ronja. Kes seiklusteks loodud, see seigelgu!

Nagu juba öeldud, jätkub kuuenda klassi õpik sealt, kus viienda klassi oma pooleli jäi, ja nagu ühele korralikule raamatule kohane, viib see Lohe ja Betti otsejoones ühest seiklusest teise. Lapsi ootab ees lugude planeedi teine pool, järgmised kaheksa maad, mis koondavad sarnase ideega raamatuid ja nende kohta käivaid ülesandeid. Teoseid ja ülesandeid on mitut masti, osa neist saab teha klassis, osa kodus, mõned sobivad rühmatöök, ning nendega kõrvuti, nende varjus, jooksevad õpikust läbi kõik 5. ja 6. klassi kirjanduse õppekavas ette nähtud teemad.

Nii nagu 6. klassi laste jaoks on olulised natuke teistsugused teemad, nii muutuvad ka 6. klassi maad ja seiklused mõnevõrra tõsisemaks, kaotamata siiski seikluslikku olemust. Näiteks ootavad neid ees Lindpriide maa ja Eeposte arhipelaag, Hüljatud lugude saar ja Metsikumast metsik maa, muuhulgas kohtutakse halva luule vastu allergilise lohega ja verejanuliste pärismaalastega. Erinevates maades esinevad lood hõlmavad niihästi kohustuslikku kirjandust kui ka vabalugemist. Nagu enne, nii nüüdki on maad ja linnad kujutatud kaardil, mis avab ennast järk-järgult nagu piltmõistatus, nii et kuuenda klassi õpiku lõpuks on avanenud ka maailma teise poole kaart.

Õpikusse on põimitud raamatuid, mis tuletavad meelde praeguste laste vanemate lapsepõlve lugemisi, aga ka täiesti uusi lugusid niihästi eesti kui ka välisautoritelt. Nii on 6. klassi õpikus katkend Tiina

Laanemi näidendist „Estonian Hikikomori”; oma kasvuaastatest jutustab jalgpallikuningas Zlatan Ibrahimovic, elust viiekümnendate Tallinnas räägib Kadri Hinrikus ja peaaegu et teiselt poolt maakeera jõuab lasteni katkend Pakistani kirjniku Shandana Minhase seiklusloost „Ellujäämisnipid eksinutele”.

Meile kui autoritele pakkus iseäranis suurt rõõmu eeposte peatüki koostamine. Eeposed ja müüdid kui maailma vanimate lugude kogumid on meeletu hulga suurte kunstiteoste alusmaterjaliks, sestap on ääretult oluline kasvatada lastes huvi ja uudishimu vanade lugude vastu, olgu need oma- või välismaised. Nii elavad vanad Põhjala lood edasi ju Tolkieni „Kääbiku” ja „Sõrmuste isanda” taustal ja Kivirähki jutustatud Suure Tõllu lood on eesti rahvalood toonud lähemale tuhandetele eesti lastele ja lastevanematele. Winnebago

indiaanlane Kärगतav Kõu räägib maailma algusest ja kirjanik Hanneleele Kaldmaa on noore lugeja ette toonud Odysseuse eksirännakud, „Kalevalast” ja „Kalevipojast” rääkimata.

Kaasanud õpikusse aukartustäratava rea väga erinevaid autoreid ja tekste, loodame väga, et see annab võimaluse leida oma raamat ükskõik milliste huvidega noorel lugejal. Loomaarmastajatele võib julgelt soovitada Edward van de Vendeli raamatut „Koer nimega Sam”, närvikõdi otsijatele Grigori Osteri „Õuduste kooli”, loodushuvilistele Gerald Durrelli „Bafuti hagijaid” ja nii edasi, ja nii edasi.

Töövihikud on koostatud paralleelselt õpikutega, üks avastatud maa teise järel, et õpik ja töövihik oleksid omavahel vastavuses. Töövihik annab võimaluse lahendada loovaid ja fantaasiarikkaid ülesandeid, unustamata valdkonna-alaseid teadmisi ja oskusi, mis õpilasel peavad teise kooliastme lõpuks omandatud olema. Muidugi on igal õpetajal võimalus lastele ka ise ülesanded koostada, alusmaterjali ja näidiseid peaks olema piisavalt.

Meie, „Ilmast ilma” autorid, kutsume kõiki seiklushimulisi õpetajaid ja õpilasi sellele põnevale teekonnale kaasa. Mis siin enam muud, kui tere tulemast! Maailmade ukSED on valla!

ANNI KALM, KÄTKLIN KALDMAA,
autorid